

200 л/га. Площа посівної ділянки 37,6 м², облікової — 32,4 м². Повторність — триразова. Збирали сою у фазу повної стиглості обмолотом з облікової ділянки та перерахунком урожайності на 1 га.

Отримані дані свідчать, що в дерново-підзолистих ґрунтах Полісся відсутня спонтанна інокуляція та симбіоз сої з бульбочковими бактеріями, а гербіциди ґрунтової і післясходової дії не впливають негативно на інокуляційний процес. За вищого рівня мінерального живлення послаблюється біологічна азотфіксація через високу енергозатратність для культури симбіотичного процесу та доступність мінеральних форм азоту.

Урожайність сої в досліді залежала від потенціалу сорту, родючості ґрунту, погодних умов, що склалися за вегетаційний період, та від ефективності заходів захисту культури від бур'янів. Без внесення мінеральних добрив і без використання нітрагіну врожайність сої у контролі без прополок становила 9,2, а при застосуванні гербіцидів — 20,0 ц/га. На фоні N₉₀, але без нітрагіну, урожайність становила 12,8 та 28,5 ц/га, а за внесення N₉₀ + нітрагін збір зерна становив 13,5 і 27,5 ц/га відповідно.

УДК 632.51: 633.34: 631.313

В. М. Жеребко, д-р с.-г. наук, професор

О. Є. Дмитрієва, доцент, А. А. Медведєва, У. Ю. Макарець, магістранти

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Г. О. Любченко, аспірант

Житомирський національний агроекологічний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ БОРОНУВАНЬ У ЗАХИСТІ ПОСІВІВ СОЇ ВІД БУР'ЯНІВ У ПОЛІСЬКІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ

Соя — провідна зернобобова культура світу, вирощування якої значною мірою забезпечує вирішення проблеми нестачі продовольчого і кормового білка. Ареал зростання сої відчутно поширився у північні області країни, де ця бобова культура є новою. Проте як пізня яра культура вона слабо конкурує з бур'янами і тому її вирощування потребує великих енергетичних і трудових затрат на захист посівів від небажаної сегетальної рослинності.

Тому в 2011–2013 рр. на полях Житомирського НАЕУ ми визначали ефективність до- і післясходових боронувань у зменшенні забур'яненості

посівів сої в умовах Правобережного Полісся країни. У схему досліду включали боронування: 1) 1 досходове; 2) 2 досходових; 3) 1 післясходове; 4) 2 післясходових; 5) 1 досходове + 1 післясходове; 6) 1 досходове + 2 післясходових; 7) 2 досходових + 1 післясходове; 8) 2 досходових + 2 післясходових; 9) Контроль 1 (без боронувань); 10) Контроль 2 (2 ручні прополовання).

Ґрунт — дерново-підзолистий з вмістом гумусу 1,2 % і рН 6,0. Висівали сою сорту Кивін з нормою 600–700 тис. насінин/га в першій декаді травня звичайним рядовим способом за прогрівання ґрунту до 12–14 °С. Досходові боронування проводили на 4-й і 8-й дні після сівби, а після сходові — у фазі примордіальних листків та через 4–7 днів після першого, перпендикулярно або під кутом до напрямку сівби та коли рослини втрачали ранковий тургор. Площа посівної ділянки становила 29,6 м², а облікової — 25,2 м². Повторність — триразова. Збирали сою за повної стиглості бобів шляхом обмолоту рослин з облікової ділянки та перерахунком урожайності на 1 га.

У контролі без боронувань бур'янів нарахували 262,0 шт./м², з яких 81 % — малорічні однодольні види, близько 12 % — малорічні дводольні та 7 % — багаторічні кореневищні та коренепаросткові види із загальною масою 1294 г/м². За проведення 3–4 боронувань (варіанти 6, 7 і 8) зниження кількості та маси бур'янів було на рівні 74 і 72 % відповідно, що забезпечило урожайність зерна 1,74 т/га або на 0,83 т/га більша, ніж у контролі без проведення захисних заходів.

В умовах Полісся України за високої забур'яненості посівів своєчасне проведення двох досходових і двох післясходових боронувань забезпечує знищення сходів малорічних бур'янів на 74 % та ріст врожайності насіння сої на 0,83 т/га. Тому агротехнічні заходи мають доповнювати інтегровану систему захисту посівів сої від забур'янення.